

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Земельний Кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // База даних Законодавство України / ВР України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/page2>.
3. Екологічне право України: академічний курс / Шемшученко Ю., Горбатенко В., Семчик В. та інші. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 720 с.
4. Семеряк Ю., Москва М. Державне регулювання ринку землі в Україні і досвід країн ЄС // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.12. (Рубрика: Економіка, планування і управління галузі). – С. 240–247.
5. Кузін Н. Охорона земель сільськогосподарського призначення як основа їх раціонального використання / Н. Кузін, Р. Бойченко. – Режим доступу : <http://repo.sau.sumy.ua/bitstream/123456789/2313/1/OXOPON-1.PDF>
6. Семчик В. Земельне право України: Академічний курс / П. Кулинич, М. Шульга. – К. : Вид.мдім «Ін Юре», 2008. – 600 с.
7. Гоштинар С. Правове забезпечення охорони земель сільськогосподарського призначення як передумова сталого розвитку агропромислового комплексу України // Вісник соціально-економічних досліджень, 2013. – Вип. 1(48). – С. 196–200.
8. Слюсаренко С., Іщук Ю. Перспективи розвитку законодавства України в сфері контролю за використанням та охороною земель в Україні // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2013. – Вип. 182. – Ч. 1. – С. 235–244.

УДК 35.078.1+35.077.2

ПУГАЧ А.В.

ГЕНЕЗИС ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

У статті розкрито соціальну та правову природу виникнення заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, їх сутність у колишні часи та відмінності від сучасних, нормативно-правову та наукову обґрунтованість. Завдяки аналізу чинного законодавства з'ясовано нові підходи до визначення системи заходів забезпечення проваджень у справах про адміністративні правопорушення та шляхи їх подальшого удосконалення.

Ключові слова: заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, адміністративно-деліктні провадження, поліцейські заходи примусу, адміністративне затримання, доставляння, привід, огляд та вилучення речей, порушення митних правил.

В статье раскрыто социальную и правовую природу возникновения мер обеспечения производства по делам об административных правонарушениях, их сущность в былые времена и отличия от современных, нормативно-правовую и научную обоснованность. Благодаря анализу действующего законодательства выяснено новые подходы к определению системы мер обеспечения производства по делам об административных правонарушениях и пути их дальнейшего совершенствования.

Ключевые слова: меры обеспечения производства по делам об административных правонарушениях, административно-деликтные производства, полицейские меры принуждения, административное задержание, доставление, привод, обзор и изъятие вещей, нарушение таможенных правил.

© ПУГАЧ А.В. – здобувач (Науково-дослідний інститут публічного права)

The article reveals the social and legal nature of the emergence of measures to ensure the conduct of cases in administrative offenses, their essence in former times and differences from modern, normative and scientific substantiation. Due to the analysis of the current legislation, new approaches to the definition of the system of enforcement measures in cases of administrative violations and ways of their further improvement are clarified.

Key words: *enforcement measures in cases of administrative offenses, administrative and tort proceedings, police coercive measures, administrative detention, delivery, driving, review and removal of cases, violation of customs rules.*

Вступ. Серед широкого арсеналу адміністративно-правових інструментів охорони публічного порядку, прав, інтересів та безпеки громадян, а також забезпечення нормальних умов діяльності апарату публічної влади особливе місце займають заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення. Їх особливе значення полягає в завданнях, що ними реалізуються: по-перше, вони використовуються з метою припинення адміністративних проступків, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи порушника, складання протоколу про адміністративне правопорушення, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справи, вирішення її відповідно до закону, забезпечення виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення тощо; по-друге, вони розглядаються як фіксації не лише факту правопорушення, а й доказів його вчинення.

Законодавство в Україні динамічно розвивається і стосується багатьох сфер життя суспільства, особливо у зв'язку з постійним реформуванням правоохоронних органів, зокрема Національної поліції. Отже, великого як теоретичного, так і практичного значення набуває визначення сутності, змісту, підстав, процедур та особливостей застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення цими суб'єктами у межах оновлення законодавства, що з ними пов'язане, зокрема у контексті історичного розвитку адміністративного законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Юридична природа правил застосування адміністративного затримання, доставляння, приводу особи правопорушника, огляду та вилучення речей та інших заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення завжди були дискусійними для суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції та науковців. Проблеми удосконалення провадження у справах про адміністративні правопорушення, зокрема заходів його забезпечення, розглядалися у роботах відомих учених-адміністративістів: В.Б. Авер'янова, О.Ф. Андрийко, О.М. Бандурки, Д.М. Бахраха, В.М. Бевзенка, Ю.П. Битяка, І.Л. Бородіна, Н.П. Бортник, Ю.А. Ведернікова, І.А. Галагана, В.В. Галуцька, В.М. Гарашука, Є.С. Герасименка, І.П. Голосніченка, С.Т. Гончарука, Т.О. Гуржія, Є.В. Додіна, В.О. Заросила, В.В. Зуй, Д.П. Калайнова, Р.А. Калюжного, М.В. Коваліва, Л.В. Ковалія, Ю.М. Козлова, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, С.Ф. Константінова, С.О. Короїда, О.В. Кузьменко, С.О. Кузніченка, М.В. Лошицького, Д.М. Лук'янця, Т.О. Мацелик, Р.С. Мельника, О.І. Миколенка, В.І. Олефіра, О.І. Остапенка, Ю.С. Педька, В.Г. Перепелюка, В.П. Петкова, С.В. Петкова, Д.В. Приймаченка, О.П. Рябченко, В.М. Скавроніка, С.Г. Стеценка, М.М. Тищенко, В.К. Шкарупи, О.С. Юніна та ін.

Поряд з істотними досягненнями в напрямі підвищення ефективності адміністративно-деліктного провадження не всі завдання є вирішеними, а вітчизняні наукові дослідження вказаних проблем є фрагментарними. Дискусійною є й закріплена в Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) юридична категорія «провадження у справах про адміністративні проступки», яку науковці визначають як «адміністративно-деліктне провадження» – складник адміністративного процесу [1, с. 212].

У розглядуваному аспекті слід віддати належне теоретико-прикладне значення науковій роботі Д.Ф. Бортняка «Заходи забезпечення адміністративно-деліктного провадження» (Київ, 2011 р.). Проте її окремі положення (у зв'язку з активними процесами реформування та оптимізації суб'єктів адміністративно-деліктної юрисдикції в Україні) втратили практичне значення. Таким чином, недостатність розроблень на теоретичному рівні, наявність практичних правових проблем і потреба переосмислення й удосконалення теоретичних засад, способів і механізмів застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення зумовлюють актуальність подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є визначення генезису сутності та змісту заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення з метою подальшого удосконалення їх нормативно-правового врегулювання.

Результати дослідження. Історичне становлення заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення дозволить правильно оцінити їх правову природу та переконатись у змінах, які необхідні для сучасного існування та удосконалення цього інституту.

Учені-дослідники одностайні в тому, що заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення є похідними від одного з найстаріших інститутів примусу – діяльності державних органів поліції, спрямованої на створення та гарантування безпеки для добробуту громадян шляхом безмежного втручання в їх приватне життя. Саме примус у монархічному устрої більшості держав XVIII – XIX ст. передбачав охорону громадського порядку та спокою, тому фактичне наукове вивчення заходів забезпечення провадження починається з часів започаткування поліцейського права в європейських країнах (Н. Де-Ламар, І. Юсті, Р. фон Берга, Р. Моль, Л. Штайн та інші) та заснованих в Російській імперії, до якої з кінця XVIII ст. територіально належала сучасна Україна (І.Є. Андреевський, А.Я. Антонович, Е. Берендтс, Е.І. Єлістратов, В.В. Ивановський, Ю.М. Крижанич, В.Ф. Левитський, В.Н. Лешков, І.Т. Посошков, І.Т. Тарасов, М.М. Шпилевський, П.М. Шеймін та ін.). Їхні наукові дослідження стосувались поліцейської влади та примусу, а в їх межах – сутності заходів забезпечення провадження, які існували на той час. Тобто до XIX ст. немає окремих досліджень проблематики забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, хоча науковці вивчали окремі спеціальні питання діяльності поліції та особливостей притягнення ними до адміністративної відповідальності за діяння, які не мали значної суспільної небезпеки, оскільки в Росії у XVIII ст. поліція була головним суб'єктом виконання адміністративних повноважень та інститутом забезпечення адміністративного провадження [2, с. 123].

Так, перші згадки про інститут забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення сягають XIX ст. Зміна державного устрою в бік правової держави сприяла формуванню нового інституту заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення [2, с. 123]. Однак правоохоронці того часу мали схожі із сучасними повноваження із застосування заходів примусу, які мали на меті попередження та припинення правопорушень: обшуків, виїмок, оглядів, арештів майна та особистих затримань [3, с. 192]. Крім того, ототожнювались провадження з притягнення до дисциплінарної, митної та адміністративної відповідальності. Зокрема начальники митних округів мали повноваження накладати стягнення, що прирівнювалося до адміністративного [4, с. 427].

Так, аналіз чинного законодавства України та правозастосовної діяльності суб'єктів державної влади дозволяє стверджувати, що провадження у справах про адміністративні правопорушення реалізуються завдяки процедурним нормам не тільки КУпАП, а й у сфері порушення митних правил згідно з нормами Митного кодексу України (далі – МК України). Так, серед норм чинного законодавства, які чітко регламентують заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, виділяють такі: 1) доставляння правопорушника (ст. 259 КУпАП); 2) адміністративне затримання (ст.ст. 260–263 КУпАП); 3) особистий огляд і огляд речей (ст. 264 КУпАП); 4) вилучення речей і документів (ст. 265 КУпАП, ст. 377 МК України); 5) відсторонення водіїв від керування транспортними засобами, річковими і маломірними суднами та огляд на стан сп'яніння (ст. 266 КУпАП); 6) привід (ч. 2 ст. 268 КУпАП); 7) витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил (ст. 376 МК України); 8) проведення митних обстежень (ст. 378 МК України); 9) пред'явлення товарів, транспортних засобів, документів для впізнання (ст. 379 МК України) [5; 6].

Як стверджують адміністративісти, примусові заходи у минулому враховували такі принципи: заходи фізичної або моральної дії мали відповідати протиправним діям порушника, розміру шкоди, що заподіюється проступком; застосуванню каральних санкцій мала передувати протидія правопорушнику, а припинення протиправних дій означало й припинення примусових заходів; законність застосування фізичної сили могла бути підтверджена або спростована за умов оскарження підозрюваним звинувачення в здійсненні правопорушення, дій посадових осіб у процесі судового контролю [7, с. 65–66]. Після створення у 30-х рр. XVIII ст. відомчої поліції в її роботі стали застосовуватись нові форми примусу: «вилучення посвідки на проживання, вимога явки і привід обмеження свободи пересування, поліцейський нагляд, обмеження трудової діяльності, арешт, висилка, застосування зброї поліцією, застосування зброї військом на вимогу властей, посилені та надзвичайна охорона» [8, с. 56].

Подальший розвиток заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення пов'язаний із тим, що після 1905 р. поліцейське право трансформувалось в адміністративне разом з іншими його інститутами. Саме в зазначені часи виникла необхідність уведення у правовий обіг терміна «адміністративний примус» – дефініції, що мала об'єднувати сукупність примусових заходів. Відтоді до основних ознак адміністративного примусу зараховували відсутність карального характеру та його короткочасність, які визнаються ними й дотепер, а також намагались здійснити їх систематизацію. До групи заходів безпосереднього примусу належав і примусовий привід особи [8, с. 59].

Таким чином, інститут заходів забезпечення адміністративно-деліктного провадження дослідники поділяють на п'ять етапів (залежно від змін і доповнень, які відбувались одночасно з розвитком правової держави): 1) «вихідний», що розпочався у XIX ст. і тривав до 20-х рр. XX ст. періоду правління Російської імперії, протягом якого розвивалась наука поліцейстики; 2) «етап законодавчого обґрунтування заходів забезпечення адміністративно-деліктного провадження», який розпочався в 20-х роках XX ст. у зв'язку з прийняттям Адміністративного кодексу УРСР 1927 рр. [9]; 3) «етап законодавчого закріплення заходів забезпечення адміністративно-деліктного провадження», який розпочався з прийняттям «Основ законодавства Союзу РСР та союзних республік про адміністративні правопорушення» від 23 жовтня 1980 р., у якому заходи забезпечення адміністративного провадження були представлені у схожому на теперішній вигляді. Так, до адміністративно-примусових заходів (розділ IV) у кодексі належали такі: особисте затримання; обшуки і вилучення; застосування зброї; стягнення сум неподаткового характеру в безспірному порядку; реквізиція та конфіскація; надзвичайні заходи охорони революційного ладу; 4) «кодифікаційний етап» – прийняття чинного КУпАП від 7 грудня 1984 р., у якому чітко передбачено окремий розділ щодо заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення; 5) «перехідний етап», який триває досі у зв'язку з відсутністю єдиного нового нормативно-правового акта, що регламентував би ці заходи повністю [8, с. 127–128].

На нашу думку, у сучасному розумінні заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, якими їх пропонує КУпАП, їх історичну категоризацію не можна поєднувати із заходами лише примусу в тому вигляді, як їх висвітлює наука «поліцейстика». Ми вважаємо, що генезис становлення заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення можна поділити на два більш тривалі періоди: 1) соціальний та правовий розвиток поліцейських заходів примусу, як передумова формування інституту сучасних заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (від початку наукових досліджень стосовно примусових заходів XVIII ст. і до кодифікації заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення до прийняття Адміністративного кодексу УРСР 1927 р.); 2) сучасне становлення заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, яке триває дотепер. Ми вважаємо, що ще не вирішено чимало питань у процесі притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб, а також інтеграції в заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення новітніх форм, методів, прийомів і засобів інформаційних технологій.

Слід зазначити, що порівнювати заходи поліцейського примусу в період їх становлення із сучасними заходами забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення можливо лише умовно в історико-теоретичному контексті, оскільки їх правова природа суттєво змінилась. Наприклад, ст. 79 Адміністративного кодексу УРСР припускала особисте затримання лише органами міліції та карного розшуку і лише до осіб, які вчинили або підозрюються у вчиненні злочинів під час провадження дізнання в порядку, установленому Кримінально-процесуальним кодексом УРСР. За ст. 262 КУпАП сучасне адміністративне затримання здійснюється для припинення адміністративного правопорушення і виключно до 3-х годин: 1) Національною поліцією; 2) органами прикордонної служби; 3) старшою у місці розташування охоронюваного об'єкта посадовою особою воєнізованої охорони; 4) посадовими особами військової служби правопорядку в Збройних Силах України; 5) органами Служби безпеки України; 6) посадовими особами органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів; 7) посадовими особами, уповноваженими на те центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах міграції (імміграції та еміграції), зокрема протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянству, реєстрації фізичних осіб.

Відповідно до ст. 86 Адміністративного кодексу УРСР колишні органи міліції та карного розшуку мали право (як захід забезпечення адміністративно-деліктного провадження) проводити обшуки та вилучення. Натепер обшук і вилучення є кримінально-процесуальними заходами.

Натомість ст. 264 чинного КУпАП визначає засобами забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення юридичну конструкцію «особистий огляд і огляд речей».

У процесі затримання, особистого огляду або огляду речей виявлені речі й документи, що є знаряддям або безпосереднім об'єктом правопорушення повинні бути вилучені посадовими особами зазначених органів, зокрема можна вилучити нагородну, вогнепальну мисливську, пневматичну зброю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду та холодну зброю, бойові припаси і спеціальні засоби самооборони, а також тимчасово вилучити посвідчення водія.

Слід указати на значну еволюцію в класифікації заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення та їх категоричну диференціацію від примусових заходів, які передбачені законодавством у цілому. Законодавець обмежив перелік «Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення», помістивши їх у Главу 20 «Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративне правопорушення», незважаючи на історико-правову, наукову та логічну належність інших примусових заходів, що передбачені іншими нормативно-правовими актами до тих, які мають ту ж мету, що визначена у ст. 260 КУпАП. Це припинення адміністративних правопорушень, коли вичерпано інші заходи впливу, встановлення особи, складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення, забезпечення своєчасного і правильного розгляду справ та виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення.

Традиційно до розглядуваних заходів науковці та практики зараховують передбачені в іншій главі КУпАП заходи: доставляння порушника (ст. 259) і його привід (ст. 268) [11].

Серед сучасних науковців також пропонується зараховувати заходи забезпечення адміністративно-деліктних проваджень до «заходів забезпечення доказів, які досить повно й імперативно регламентовані Кодексом України про адміністративні правопорушення» [12], до яких прихильники цього погляду зараховують і деякі провадження, передбачені Законом України «Про Національну поліцію». До заходів забезпечення доказів доцільно зараховувати не тільки заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, передбачені КУпАП, але й ті, що регламентовані Законом України «Про Національну поліцію», зокрема поліцейські превентивні заходи та заходи примусу, відповідно до ст.ст. 31–34, ст.ст. 42–46: а) превентивні заходи (перевірка документів особи, опитування особи, поверхнева перевірка та огляд, обмеження пересування особи або фактичного володіння річчю, застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- й кінозйомки, відеозапису); б) поліцейські заходи примусу (фізичний вплив (сила), застосування спеціальних засобів, застосування вогнепальної зброї) [13].

Історичним джерелом цієї ідеї можна вважати ст. 98 Адміністративного кодексу УРСР, яка регламентувала застосування зброї для забезпечення адміністративного провадження, якщо інші заходи не дозволили досягти законної цілі. Сьогодні таке положення винесено в окремий Закон України «Про Національну поліцію», ст. 30, п. 3 ч.1 ст. 42 та ст. 46 якого визначають правові принципи, умови та підстави застосування вогнепальної зброї як поліцейського примусового заходу [14]. Прийняття Основ законодавства СРСР та союзних республік про адміністративні правопорушення значно наблизив поняття, сутність і вимоги до заходів забезпечення провадження до сучасного їх розуміння, включивши до них адміністративне затримання особи, особистий огляд, огляд речей і вилучення речей і документів (ст. 33). У той час термін адміністративного затримання обчислювався з моменту доставляння порушника для складання протоколу (до 3 годин), а якщо особа перебувала у стані сп'яніння – із часу його витверезування (що дозволяв існуючий механізм і система «витверезників», яка необґрунтовано була скасована).

Уведення в дію сучасного КУпАП від 7 грудня 1984 р. з диференційованими процесуальними нормами дало новий поштовх для дослідження інституту заходів забезпечення адміністративного провадження. Водночас його стан із точки зору урегульованості заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення свідчить про необхідність його удосконалення відповідно до сучасних потреб розвитку правовідносин у суспільстві.

На нашу думку, главу 20 КУпАП єдиного нормативного акта, норми якого дають змогу визначати класифікаційні ознаки адміністративної відповідальності, слід доповнити бланкетною (відсильною) нормою до тих законів, які також установлюють адміністративну відповідальність і тим самим утворюють інститут адміністративної відповідальності. Нині чимало заходів забезпечення провадження містяться в інших нормативно-правових актах, які дотепер не систематизовані. Наприклад, ст. 35 Закону України «Про пожежну безпеку» передбачає, що

за порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, невиконання приписів посадових осіб органів державного пожежного нагляду, підприємства, установи та організації можуть притягатися до сплати штрафу, який не може перевищувати 2% місячного фонду заробітної плати підприємства, установи, організації, а порушення законодавства про захист прав споживачів у ч. 2 п. 2 Положення про порядок накладення та стягнення штрафів встановлено, що виготовлення, реалізація товару, виконання робіт, надання послуг, що не відповідають вимогам нормативних документів, тягне накладення на суб'єктів господарської діяльності стягнення у вигляді штрафу в розмірі 50% вартості виготовленої або одержаної для реалізації партії товару [11].

Слід погодитись із думкою, що цими приписами закріплено ознаки саме окремого виду адміністративної відповідальності, якому притаманні змушення порушника до виконання загальнообов'язкових правил у сфері державного управління та передбачуваність за їх невиконання адміністративного стягнення у вигляді штрафу, як негативні наслідки матеріального характеру для порушника, а також спрощений порядок провадження, що застосовується органами виконавчої влади, навіть через суд.

Висновки. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що інститут заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення почав формуватись ще у XVIII столітті, поштовхом до чого стала нормативно-правова регламентація заходів поліцейського примусу. Лише введення в дію КУпАП у 1984 р. з диференційованими процесуальними нормами, зокрема у главі 20, дало новий поштовх до періодизації розвитку інституту заходів забезпечення адміністративного провадження та його дослідження. Із точки зору урегульованості заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення стан КУпАП свідчить про необхідність його удосконалення відповідно до сучасних потреб розвитку правовідносин у суспільстві. Адже й досі не вирішено чимало питань у процесі притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб, чіткої класифікації цих засобів в одному кодифікованому акті, деталізація механізму їх застосування та інтеграції в заходи забезпечення провадження новітніх інформаційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен : [монографія] / Валерій Костянтинівич Колпаков ; Національна академія внутрішніх справ України. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.
2. Российское полицейское (административное право) конец XIX – начало XX века / [сост., авт. вступ. ст. Ю.Н. Стариков]. – Воронеж : Воронеж. гос. ун-т, 1999. – 619 с.
3. Тарасов И.Т. Краткий очерк науки административного права : [конспект лекций] / Иван Трофимович Тарасов. – СПб. : типо-лит. Г. Фальк, 1875. – Т.1. – 1888. – 387 с.
4. Ивановский В.В. Русское государственное право / В.В. Ивановского, орд. проф. Имп. Казанского ун-та. – Казань : типолитограф. Имп. ун-та, 1896–1898. – Т. 1: Верховная власть и ее органы. Вып. 2 : Органы центрального управления. – 1896. – С. 277–534 с.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
6. Митний кодекс України : із змін. та допов. станом на 15 лют. 2008 року. – К. : ПРАВО, 2008. – 138 с.
7. Гриценко І.В. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07 / Гриценко Іван Сергійович. – Х., 2008. – 428 с.
8. Бортняк Д.Ф. Заходи забезпечення адміністративно-деліктного провадження : дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07 / Бортняк Денис Федорович. – К., 2011. – 215 с.
9. Про надання чинності Адміністративному кодексу УСРР : постан. ВУЦВК від 12 жовт. 1927 року // ЗУ УСРР. – 1927. – № 63–65. – Ст. 239.
10. Такі норми містять Закони України «Про зайнятість населення», «Про об'єднання громадян», «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування», «Про виключну (морську) економічну зону», «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності», «Про відповідальність підприємств, установ та організацій за порушення законодавства про ветеринарну медицину», «Про електроенергетику», «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» та інші. URL: <http://uristinfo>.

net/adminpravo/155-vb-averjanov-administrativne-pravo-ukrayini/3835-glava-26-osoblivosti-administrativnoyi-vidpovidalnosti-juridichnih-osib.html.

11. Битяк Ю. П. Адміністративне право України / Підручник: изд-во «Юрінком Інтер». – К., 2005. URL: <http://www.ebk.net.ua/Book/Admpravo/index.htm>.

12. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е.Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 496 с.

13. Романяк М.М. Актуальні питання правового регулювання заходів забезпечення доказів у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2016. – № 24. URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:TJFfCGXh1zQJ:vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc24/14.pdf+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua&client=opera>.

14. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.

УДК 342.951

СЛОНЧАК В.В.

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

У статті висвітлено виникнення адміністративних правовідносин у сфері будівництва. Проаналізовано нормативно-правові акти, що стосуються розвитку та процедури надання адміністративних послуг. Аналізуються проблемні питання взаємовідношення категорій «публічні послуги» та «адміністративні послуги». Розкриваються ключові ознаки адміністративної послуги у сфері будівництва. Запропоновано визначення поняття «адміністративні послуги у сфері будівництва».

Ключові слова: адміністративні послуги; публічні послуги; адміністративні послуги у сфері будівництва; модернізація публічних послуг; управління розвитком е-урядування.

В статье освещено возникновение административных правоотношений в сфере строительства. Проанализированы нормативно-правовые акты, касающиеся развития и процедуры предоставления административных услуг. Анализируются проблемные вопросы взаимоотношения категорий «публичные услуги» и «административные услуги». Раскрываются ключевые признаки административной услуги в сфере строительства. Предложено определение понятия «административные услуги в сфере строительства».

Ключевые слова: административные услуги; публичные услуги; административные услуги в сфере строительства; модернизация публичных услуг; управления развитием е-управление.

The article highlights the emergence of administrative legal relations in the field of construction. The normative and legal acts concerning the development and procedure for the provision of administrative services are analyzed. The problematic issues of the relationship between the categories “public services and”, “administrative services” are analyzed. The key signs of administrative services in the field of construction are revealed. The definition of “administrative services in the field of construction” is proposed.

Key words: administrative services; public services; administrative services in the field of construction; modernization of public services; management of e-government development.